

Urszula Narożna-Szamałek, Krzysztof Szamałek

Gorszewice, st. 1, gm. Kaźmierz, woj.
poznańskie, AZP 50-24/32

Informator Archeologiczny : badania 29, 52-53

1995

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

(studenta). Finansowane przez Dyрекcję Okręgową Dróg Publicznych w Zielonej Górze. Osada kultury pomorskiej.

Stanowisko usytuowane jest na piaszczystej lasze otoczonej podmokłymi łąkami, w odległości ok. 1300 m na południowy wschód od Ciepłowa, w bezpośrednim sąsiedztwie bezmiennego cieku. Wykop o powierzchni 6 arów założono na kulminacji cypla, pomiędzy rowem melioracyjnym a młodym lasem sosnowym.

Odsłonięto 161 obiektów o różnym charakterze. Przynajmniej 2 z nich są relikdami zabudowy mieszkalnej: chaty i szałas. Poza nimi wyróżniono obiekty o charakterze gospodarczym i produkcyjnym: jamy zasobowe i obiekty prawdopodobnie związane z procesem wytopu żelaza z rudy darniowej. Na pozostałą część odsłoniętych obiektów składają się dołki posłupowe, występujące pojedynczo lub w skupiskach, oraz spągi płytkich jam o nieustalanej funkcji.

Nie uchwycono warstwy kulturowej, zniszczonej zapewne przez głęboką orkę. Nie udało się również ustalić zasięgu osady.

Ogółem pozyskano 1775 ułamków ceramiki naczyniowej, z czego 590 fragm. pochodzi z warstwy ornej, a pozostałe z obiektów. Około 50% pozyskanego materiału ceramicznego nie nadawało się do analizy ze względu na zły stan zachowania. Z pozostałej części wydzielono: 115 fragm. wylewów, 767 fragm. brzuśców, 23 fragm. den oraz 5 fragm. pochodzących z talerzy krążkowych. Udało się częściowo zrekonstruować tylko naczynie zasobowe i niewielki kubek.

Ze względu na rodzaj opracowania powierzchni naczyń wydzielono: 355 fragm. o powierzchni gładzonej i 710 fragm. o powierzchni chropowatej. Cechą charakterystyczną ceramiki jest ubogie zdobnictwo (11 fragm.), reprezentowane przez listwy plastyczne zdobione odciskami palcowymi, pionowe lub poziome linie ryte i w jednym przypadku prawdopodobny odcisk radełka.

Poza ceramiką naczyniową wydobyto: fragm. glinianego ciężarka tkackiego, 2 przęśliki gliniane i fragm. podkładki kamiennej.

Na podstawie analizy pozyskanego materiału ceramicznego osadę można wstępnie datować na lata 450-350 p. n. e. i wiązać z kulturą pomorską.

Długoszyn, st. 3, gm. Sulęcín, woj. gorzowskie — patrz: środkowa i późna epoka brązu

Gorszewice, st. 1
gm. Kaźmierz, woj. poznańskie
AZP 50-24/32

Muzeum Archeologiczne w Poznaniu

Badania prowadzili mgr Urszula Narożna-Szamałek (Muzeum Archeologiczne w Poznaniu) i dr Krzysztof Szamałek (Instytut Archeologii i Etnologii PAN). Finansowane przez Muzeum Archeologiczne w Poznaniu i Urząd Gminy w Kaźmierzu. Ósmy sezon badań. Cmentarzysko ludności kultury łużyckiej z okresu halsztackiego oraz osada z okresu wpływów rzymskich.

Tegoroczne badania objęły centralną i północną część stanowiska. Celem ich było dalsze rozpoznanie stanu zachowania cmentarzyska i charakterystycznych cech obrządku pogrzebowego. Odkryto dalszych 9 grobów (groby 57-65). Wszystkie pochodzą z okresu halsztackiego, są w mniejszym lub większym stopniu zniszczone, lecz mimo to dostarczyły interesujących cech określających obrządek pogrzebowy. Zalegały na poziomie stropu glin morenowych, pod warstwą akumulacyjno-próchniczą o miąższości 25-30 cm. Lepiej zachowany grób 58 miał ściany wyłożone podwójną warstwą kamieni polnych, tworzących skrzynię o wymiarach 1 x 1,1 m i głębokości 31 cm. Przepalone szczątki zmarłych znajdowały się w popielnicach bądź tworzyły małe skupiska poza nimi. Funkcję popielnic pełniły

naczynia wazowate nakryte misami, a w jednym przypadku duża misa (grób 65). Wyposażenie grobów tworzyły liczne przystawki, bardzo zniszczone (być może podczas kremacji) zabytki brązowe, a w grobie 57 natrafiono na 6 równych, glinianych przedmiotów — trójramiennych gwiazdek (idealnie dopasowanych do trzymania w trzech palcach). W jednym z grobów natrafiono też na kości zwierzęce. Groby miały różne konstrukcje — prócz wspomnianej skrzyni kamiennej natrafiono na groby na kolistym bruku kamiennym, z kilkoma kamieniami obstawy bądź całkowicie jej pozbawione.

Cmentarzysko było wielokrotnie niszczone. Pierwsze zniszczenia związane są z osadą datowaną na podstawie materiału ceramicznego na późny okres wpływów rzymskich. Z osadą tą wiąże się szereg czterech palenisk kamiennych odkrytych w wykopie XCV. Cmentarzysko niszczone było również przez osadnictwo nowożytnie, na którego ślady natrafiono.

Badania nie będą kontynuowane.

Jankowo Dolne, st. 21, gm. Gniezno, woj. poznańskie — patrz: późne średniowiecze
Jaworze, st. 9, gm. loco, woj. bielskie — patrz: środkowa i późna epoka brązu

Kokotów, st. 15
gm. Wieliczka, woj. krakowskie
AZP 103-58/65

Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka

Badania prowadził K. Reguła. Finansowane przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Archeologicznych w Krakowie. Drugi sezon badań. Osada otwarta kultury łużyckiej z wczesnej epoki żelaza i osadnictwo z czasów nowożytnych (XV, XVI w.). Ślady osadnictwa neolitycznego.

W związku z zagrożeniem stanowiska przez czynną prywatną piaskownię przeprowadzono kilkunastodniowe badania ratownicze. W oparciu o siatkę arową założono 4 odcinki o wymiarach 5 x 5 m oraz wykop sondażowy o wymiarach 25 x 1 m, o łącznej powierzchni 130 m². Pod 30-centymetrowej grubości piaszczystym humusem wystąpiła warstwa kulturowa o miąższości 30 cm, ze sporą ilością potłuczonych fragm. naczyń glinianych kultury łużyckiej, wśród których duży odsetek stanowiły formy kieliszkowate, łączone z warzelnictwem solnym. Napotkano także na nieliczne ułamki garnków z czasów nowożytnych, datowane na XV i XVI w., a ponadto na osetki z piaskowca, gładzoną siekierkę kamienną i sporo wyrobów krzemiennych. Na głębokości od 40 do 60 cm odkryto palenisko otwarte, 5 jam gospodarczych i 3 ślady po słupach oraz dalszy ciąg niewyeksplorowanego obiektu z roku ubiegłego. Dzięki obecnym badaniom uchwycono zachodni zasięg osady oraz stwierdzono, że rozprzestrzenia się ona w kierunku południowym i wschodnim, zajmując prawie całe plateau niewysokiego, piaszczystego wzniesienia.

Materiały i dokumentacja przechowywane są w Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka. Badania będą kontynuowane w roku przyszłym.

Leśno, st. 2, gm. Brusy, woj. bydgoskie — patrz: środkowa i późna epoka brązu
